

บทที่ 4

แนวทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหามลพิษ

จากการศึกษากฎหมายและปัญหาในการควบคุมมลพิษจากยานพาหนะในบทที่ 3 แล้วพบว่า กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษในปัจจุบันยังประสบปัญหา และมีข้อบกพร่องอยู่มากมายหลายประการ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหามลพิษอันเนื่องมาจากยานพาหนะทางบกไม่สามารถดำเนินการได้อย่าง บรรลุผลและมีประสิทธิภาพ ปัญหามลพิษอันเนื่องมาจากยานพาหนะนับวันแต่จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหามลพิษเป็นไปอย่างบรรลุผลและมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรกำหนดแนวทางทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหามลพิษใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยนำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นในบทที่ 3 มาศึกษา วิเคราะห์และประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางกฎหมายที่เหมาะสมต่อไป

ในการกำหนดแนวทางกฎหมายเพื่อแก้ไขนี้ นอกจากจะนำแนวทางที่ศึกษาวิเคราะห์ได้จาก ปัญหาที่เกิดขึ้นมากำหนดเป็นแนวทางใหม่แล้ว ยังต้องมีการนำเอาทฤษฎีและแนวความคิดทางวิชาการ กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมมลพิษมาผสมผสานเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีสถานีในสิ่งแวดล้อม หลักการ บังคับใช้กฎหมาย แนวความคิดการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ฯลฯ เพราะทฤษฎีและแนวความคิดเหล่านี้ ล้วนแต่มีหลักการที่ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพิจารณาสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ และส่งเสริมให้มี สภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพควบคู่กันไป ซึ่งหลักการต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นหลักพื้นฐานสำคัญสำหรับกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมและป้องกันสิ่งแวดล้อม โดยรัฐจะต้องนำเอาปัญหาทางกฎหมายที่ประสบอยู่ในปัจจุบันมาศึกษา วิเคราะห์ ควบคู่ไปกับทฤษฎีและแนวความคิดที่ใช้ในการควบคุมมลพิษ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางใหม่เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยมีการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ซึ่งรัฐ จะต้องเป็นผู้เข้ามาสอดส่องดูแลไม่ว่าจะเป็นผู้เริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นผู้ประสานประโยชน์ระหว่างเอกชน กับมหาชน โดยรัฐจะต้องมีการนำเอาทฤษฎีและแนวความคิด ตลอดจนปัญหาที่ไม่สามารถบังคับการตาม กฎหมายได้ มากำหนดเป็นมาตรการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดเวลา ซึ่งในปัจจุบันควรกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

แนวทางในทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหามลพิษ

ในการแก้ไขปัญหามลพิษ แนวทางทางกฎหมายมักประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

1. กฎหมายลักษณะพื้นฐาน ในการแก้ไขปัญหามลพิษอันเนื่องมาจากยานพาหนะทางบก ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศหรือเสียง ควรมีการกำหนดกฎหมายให้มีลักษณะที่ชัดเจน มั่นคง และแน่นอน เนื่องจาก

กฎหมายในลักษณะพื้นฐานนี้จะ เป็นกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจและขอบเขตแก่หน่วยงานในลำดับรองต้องปฏิบัติ หรือกำหนดแนวทางให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน นอกจากนี้แล้วควรกำหนดให้การดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ของประชาชน เป็นสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับการปฏิบัติจากรัฐ มิใช่เป็นเพียงแนวนโยบายของรัฐตามที่กำหนด ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2521 ที่รัฐบาลนำมากำหนดไว้ในนโยบายการบริหารประเทศ และประชาชน ไม่มีสิทธิที่จะฟ้องร้องต่อรัฐ เพื่อจัดการให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพได้ รัฐจะ ทำหรือไม่เป็นแนวทางในทางปฏิบัติที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการเอง ไม่ใช่สิ่งที่รัฐต้องพึงกระทำตามหน้าที่ ดังนั้น กฎหมายลักษณะพื้นฐานที่ใช้ในการควบคุมและแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อม จะต้องเป็นกฎหมายที่มีฐานะค่อนข้างสูงที่ ยากต่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายต้องมีความชัดเจน การกำหนดวิธีการดำเนินการต้องให้มีความต่อเนื่อง สัมพันธ์อย่างเป็นระบบ ควรกำหนดนโยบายไว้ในแนวทางกว้าง ๆ ที่สามารถปรับใช้กับกฎหมายเฉพาะเรื่อง ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ทุกฉบับ โดยกำหนดสาระในกฎหมายดังนี้

1.1 กฎหมายกำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมจะเกิดผลดีหรือผลเสีย ย่อมขึ้นอยู่กับข้อกำหนดนโยบายในกฎหมาย โดยเริ่มต้นจาก

1. กฎหมายที่กำหนดนโยบายด้านประชากร เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างประชากร และการใช้ทรัพยากรในสิ่งแวดล้อม กฎหมายในลักษณะนี้เคยมีปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยพ.ศ.2517 ดังนี้

"มาตรา 86 รัฐพึงวางนโยบายประชากรให้เหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติ ภาวะ ทางเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อความมั่นคงของรัฐ"

เช่นเดียวกับกับรัฐบัญญัตินโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปี 1969 (The national environmental Policy Act of the United States of America) ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนด นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมในสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดนโยบายประชากรในระยะยาว เพื่อความสมดุล ระหว่างประชากรและการใช้ทรัพยากรไว้ในมาตรา101 (2) (ข) และ (จ) ดังนี้¹

(ข) ประกันต่อชาวอเมริกันทุกคนว่าจะมีสิ่งแวดล้อมที่ให้ความปลอดภัย สุขภาพ พลานามัยสมบูรณ์ ก่อให้เกิดประโยชน์ มีความสวยงามและวัฒนธรรมที่ดีงาม

(จ) จัดให้มีความสมดุลระหว่างประชากรและทรัพยากร เพื่อให้ได้มาตรฐานการ ดำรงชีพที่สูง และมีการแบ่งสรรปันส่วนสิ่งบำรุงชีวิต (LIFE & AMENITIES) โดยทั่วถึงกัน

1. เอกสารประกอบการสอนวิชากฎหมายสิ่งแวดล้อม หน่วยที่ 8-16 , กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน้า 75

2. กฎหมายกำหนดแนวทางในการนำทรัพยากรมาใช้ เพื่อสนองความต้องการของ ประชากร เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์มากที่สุด และมีอยู่เพื่อใช้ได้อย่าง อดไป อันเป็นการนำทรัพยากรมาใช้อย่างถาวร โดยเนื้อหาของกฎหมายจะต้องกำหนดในลักษณะให้รัฐเป็นผู้ควบคุม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดประโยชน์มากที่สุด และรัฐจะต้องเป็นผู้จัดสรรการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเหมาะสม โดยที่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสภาพแวดล้อม หรือก่อ ให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนอันเนื่องมาจากปัญหาสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นเนื่อง จากการใช้ทรัพยากรนั้น กฎหมายในลักษณะนี้เคยปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ดังนี้

"มาตรา 78 รัฐพึงส่งเสริมการค้นหายุทธศาสตร์ชาติ เพื่อนำมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ และสังคม แก่ประชาชนชาวไทย โดยไม่ขัดกับหลักการอนุรักษ์ด้วย"

นอกจากนี้ยังมีปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปี 1969 (The National Environmental Policy act of the United State of America) มาตรา 101 (2ก) ดังนี้²

"สามารถให้สิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง โดยไม่ก่อให้เกิดความ เสื่อมโทรมเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือความปลอดภัย หรือเกิดผลร้ายอันไม่พึงปรารถนาอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้คาดคิดไว้"

3. กฎหมายกำหนดการป้องกันและปกป้องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอันอาจเสื่อมโทรม ลง เนื่องจากการนำมาบริโภคของประชากร และสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและ ปกป้องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยเนื้อหาของกฎหมายต้องกำหนดถึงการใช้อำนาจรัฐในการบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสุขภาพอนามัยของประชาชน นอกจากนี้แล้วยังกำหนดถึงการ ฟื้นฟูเพิ่มพูนทรัพยากรที่ร่อยหรอไปเนื่องจากการใช้ทรัพยากรนั้น ตลอดจนนำทรัพยากรที่ไม่สามารถทดแทน หรือฟื้นฟูได้น่ากลับมาใช้ใหม่ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 เคยปรากฏลักษณะนี้ไว้ ดังนี้

"มาตรา 92 รัฐพึงส่งเสริมสาธารณสุขตลอดจนการอนามัยครอบครัว และพิน คุ้มครองสุขภาพของบุคคล และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย รัฐพึงบำรุงรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้สะอาด และพึงจัดตั้งเป็นพิช ซึ่งทำลายสุขภาพและอนามัยของประชาชน"

และในรัฐนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปี 1969 (The national Environmental policy act of the United State of America) ได้บัญญัติไว้โดยมีมาตรการเดียวกันในมาตรา 101(2a) ดังนี้³

(ฉ) เพิ่มพูนคุณภาพของทรัพยากรที่เกิดขึ้นใหม่ได้ (renewable resources) ส่วนทรัพยากรที่สิ้นเปลืองไปโดยไม่สามารถเกิดใหม่ (depletable resources) นั้น พยายามหมุนเวียนกลับมาใช้ (recycling) ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้"

4. กฎหมายกำหนดการป้องกันรักษาสิ่งบารุงต่าง (life amenity) เพื่อการมีคุณภาพเบื้องต้นของประชากร เช่น โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม เป็นมาตรการต่อเนื่องจากมาตรการกำหนดนโยบายประชากรธรรมชาติ และมีการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติอย่างเพียงพอแก่การยังชีพของประชากร โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศวิทยา และไม่ทำลายความสมดุลของธรรมชาติแล้ว สิ่งที่ตามมาคือความต้องการในด้านจิตใจ ความสนธิยภาพในด้านต่าง ๆ เนื่องจากการมีคุณภาพชีวิตนั้น (Quality of life) มิใช่เป็นเพียงแต่มีความสมบูรณ์ในการบริโภคทางร่างกายเท่านั้น แต่ต้องมีการบริโภคในด้านจิตใจด้วย รัฐจำเป็นต้องมีการบัญญัติในส่วนนี้ไว้ในกฎหมายที่กำหนดนโยบายด้วย ซึ่งกฎหมายในลักษณะนี้เคยมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2517 แล้ว ดังนี้

"มาตรา 76 รัฐพึงบำรุงรักษาสถานที่และวัตถุอันมีค่าในทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศิลปกรรม"

และในรัฐบัญญัตินโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปี 1969 (The national Environmental Policy Act of the United States of America) กำหนดไว้ในมาตรา 101 (2 ง) ดังนี้⁴

" (ง) อนุรักษ์สิ่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติไว้เป็นมรดกของชาติ เพื่อให้ประชาชนได้มีที่เหลื่อสำหรับชื่นชมและพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด"

กฎหมายที่กำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม นอกจากจะต้องมีเนื้อหาสาระตามที่กล่าวมาทั้ง 4 ประการข้างต้นแล้ว การกำหนดลักษณะของกฎหมายยังมีผลต่อการใช้กฎหมายอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากกรณีของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2517 ว่าถึงแม้กฎหมายจะมีเนื้อหาสาระที่เป็นระบบครบวงจรก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถจัดการด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบได้ เนื่องจากเนื้อหาสาระเหล่านี้

3. Ibid , P.83

4. Ibid , P.85

นั้นกำหนดไว้ในลักษณะแนวนโยบายของรัฐ วิธีการแก้ไขควรกำหนดให้เนื้อหาสาระในกฎหมายที่กำหนดนโยบายเป็นสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐ และรัฐมีหน้าที่ที่จะแบ่งสรรปันส่วนให้ประชาชนได้รับสิ่งต่าง ๆ ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 101 (2) ซึ่งเป็นบทบัญญัติหลักของการกำหนดแนวนโยบายทั้ง 4 ประการ ดังนี้

" (2) ในการปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ รัฐบาลดังกล่าวมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่เสมอที่จะนำเอามาตรการทุกชนิดที่สอดคล้องกับหลักการสำคัญข้ออื่น ๆ ในแนวนโยบายของชาติมาใช้ปรับปรุงและประสานแผนงาน การดำเนินงานและทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประเทศชาติ"

กฎหมายที่กำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม นอกจากจะต้องมีเนื้อหาสาระตามที่กล่าวทั้ง 4 ประการข้างต้นแล้ว การกำหนดสถานะของเนื้อหากฎหมายยังมีผลต่อการใช้กฎหมายในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากกรณีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ที่ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญของการจัดการด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมไว้อย่างครบถ้วน เป็นระบบและครบวงจรก็ตาม ก็ไม่สามารถที่จะคุ้มครองหรือพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ เนื่องจากการกำหนดสถานะในเนื้อหาสาระเหล่านั้นได้กำหนดให้เป็นเพียงแนวนโยบายของรัฐเท่านั้น วิธีการแก้ไขจึงควรบัญญัติในลักษณะกำหนดให้รัฐมีภาระหน้าที่ต่อประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อคุณภาพขั้นต้นของประชากร และให้มีการบัญญัติรับรองสิทธิและหน้าที่ของประชากรต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน ดังเช่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอินโดนีเซียปี 1969 (The national Environmental Policy Act of the United State of American) ดังนี้⁵

"มาตรา 101 สภาครองเกรส ตระหนักถึงผลกระทบอันรุนแรงของการกระทำของมนุษย์อันมีต่อองค์ประกอบทุกส่วนของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลของการขยายตัวของจำนวนประชากร ความแออัดยัดเยียดของบริเวณเมืองที่อยู่อาศัย การขยายตัวทางอุตสาหกรรม การสิ้นเปลืองหมดไปของทรัพยากรธรรมชาติ และความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและเทคโนโลยีใหม่ ๆ และตระหนักถึงความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในอันที่จะต้องทำนุบำรุงรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมไว้ เพื่อประโยชน์สุข และพัฒนาการของมนุษย์ จึงขอประกาศให้ทราบว่าเป็นนโยบายการของรัฐบาลกลาง ด้วยความร่วมมือกับรัฐบาลของมลรัฐและรัฐบาลท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานและองค์การเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นำเอาวิธีการและมาตรการที่ใช้ได้ทุกชนิด รวมทั้งความช่วยเหลือด้านการเงินและวิชาการเข้าเสริมสร้างและบำรุงไว้ซึ่งสภาพที่มนุษย์จะสามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นปกติสุข และเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลการพัฒนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ และความต้องการในด้านอื่น ๆ ของประชาชนชาวอเมริกาทั้งรุ่นนี้และรุ่นต่อไปในอนาคต "

5. Ibid , P.83

ในรัฐบัญญัติดังกล่าวยังได้กำหนดถึงหน้าที่ของรัฐในการที่นำเอามาตรการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับหลักการสำคัญทั้ง 4 ประการมาใช้ในดำเนินการจัดการในด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ดังมีปรากฏอยู่ใน (2) ดังนี้

" (2) ในการปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัตินี้ รัฐบาลกลางมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่เสมอที่จะนำเอามาตรการทุกชนิดซึ่งสอดคล้องกับหลักการสำคัญข้ออื่น ๆ ในแนวนโยบายของชาติมาใช้ปรับปรุงและประสานแผนงาน การดำเนินงานและทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประเทศชาติ"

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประกันต่อประชาชนทุกคนว่าจะมีสิ่งแวดล้อมที่ให้ความปลอดภัยในการดำรงชีวิต สุขภาพ อนามัยสมบูรณ์ เท่ากับว่าประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับการดำรงชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดีที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย นอกจากนี้แล้วยังต้องกำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากมาตรา 101 (3) ว่า

" (3) สภาครองเกรสตระหนักดีว่าประชาชนทุกคนควรมีโอกาสชื่นชมกับสิ่งแวดล้อมอันดีงาม และในการเดียวกันประชาชนทุกคนก็มีความรับผิดชอบในอันที่จะต้องช่วยกันหาบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดีด้วย"

การกำหนดให้นโยบายในการจัดสิ่งแวดล้อมเป็นสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐบาล เกิดขึ้นเนื่องจากทฤษฎีสันติในสิ่งแวดล้อม ที่ประเทศไทยได้ลงนามให้ความเห็นชอบในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อให้การปฏิบัติการในเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อมเป็นรูปธรรมขึ้น และให้มีการยอมรับโดยทั่วถึงบังคับให้รัฐต้องจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เป็นพันธะภาระที่รัฐจะต้องจัดให้มีขึ้นในสังคม นอกจากนี้แล้วสิทธิในสิ่งแวดล้อมยังต้องได้รับการยอมรับโดยศาลในการบังคับให้รัฐจะต้องดำเนินการในสิ่งแวดล้อมเมื่อมีการร้องขอต่อศาลโดยประชาชน หรือในกรณีการร้องขอต่อศาลโดยประชาชนด้วยตนเอง เพื่อพิทักษ์ปกป้องสิ่งแวดล้อม หรือพิทักษ์สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ตนเองมีอยู่ หรือควรจะได้รับ เพื่อให้สิทธิในสิ่งแวดล้อมได้รับการยอมรับและพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบจนกลายเป็นสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย และให้สำนักอัยการในจิตใจของประชาชนไทยว่า ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดีและมีคุณภาพ และเป็นแรงกระตุ้นเตือนให้คนไทยทุกคนสำนึกและตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำลายสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการหาบำรุงและรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ตลอดไป

กล่าวโดยสรุปแล้วเพื่อการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมรัฐต้องดำเนินการออกกฎหมายที่ใช้เป็นตัวกำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมขึ้น โดยมีการบัญญัติถึงภาระหน้าที่ของรัฐต่อประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพขั้นต้นของประชากร และมีการบัญญัติรับรองทั้งสิทธิและหน้าที่ของ

ประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดกฎหมายให้มีขั้นตอนในการดำเนินงานด้านนโยบายดังนี้

1. กฎหมายกำหนดนโยบายประชากร เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างประชากรและทรัพยากรในระยะยาว
2. กฎหมายกำหนดแนวทางในการนำทรัพยากรมาใช้ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน
3. กฎหมายกำหนดการป้องกันและปกป้องทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอันอาจเสื่อมโทรมลงอันเนื่องมาจากการนำทรัพยากรมาใช้บริโภคและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปกป้องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
4. กฎหมายกำหนดการป้องกันสิ่งบารุงรักษาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพในด้านจิตใจ ภายหลังจากที่ได้รับการบริโภคทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เพียงพอแก่การยังชีพแล้ว ซึ่งการกำหนดกฎหมายในลักษณะนี้จะก่อให้เกิดสิทธิแก่ประชาชนที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีคุณภาพและมีหน้าที่ที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สำหรับในด้านของรัฐมีหน้าที่จัดหาหรือดำเนินการใด ๆ ให้ประชาชนได้รับการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีคุณภาพในลักษณะที่สอดคล้องซึ่งกันและกัน

ในส่วนของกฎหมายที่เป็นตัวกำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม เห็นสมควรกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้มีลักษณะโครงสร้าง วิธีการ ตลอดจนวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับแนวทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหามลพิษในส่วนของกฎหมายลักษณะพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยกฎหมายกำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรประสานงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมนี้ ถึงแม้จะจัดได้ว่าเป็นกฎหมายที่ใช้ในการดำเนินสิ่งแวดล้อมซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายลักษณะพื้นฐานที่ใช้แก้ไขปัญหามลพิษก็ตาม แต่พระราชบัญญัตินี้ปรากฏข้อบกพร่องอยู่มากมายหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่เป็นหลักเกณฑ์สำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่กฎหมายที่กำหนดนโยบายในการจัดการสิ่งแวดล้อม ในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการบัญญัติไว้เพียงบางส่วนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในหมวดแผนนโยบายแห่งรัฐซึ่งเป็นที่ที่ไม่สามารถบังคับให้มีการปฏิบัติตามอย่างจริงจังได้ สมควรแก้ไขให้มีการนำเอาแนวทางในการกำหนดนโยบายในการจัดการสิ่งแวดล้อม ไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้พระราชบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญที่สมบูรณ์ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านประชากร นโยบายด้านการจัดการทรัพยากรที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์มากที่สุด นโยบายด้านการปกป้องรักษาทรัพยากรตลอดจนการจัดให้มีสิ่งบารุงรักษาต่าง ๆ การกำหนดแนวนโยบายของรัฐนี้ รัฐจะต้องกำหนดเป็นกฎหมายที่ให้สิทธิแก่ประชาชนในการที่จะได้รับการจัดการจากรัฐในด้านต่างๆ อย่างครบถ้วน โดยถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงจะได้รับจากรัฐและรัฐมีหน้าที่จะต้องดำเนินการจะละเว้นไม่พึงกระทำมิได้ตามหลักแห่งทฤษฎีสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการพัฒนาจากหลักพื้นฐาน

ในเรื่องสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ

ในการบัญญัติแนวนโยบายของรัฐในการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้รัฐจะต้องบัญญัติแนวนโยบายให้ครบถ้วนทั้ง 4 ประการตามที่กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้กฎหมายมีเนื้อหาสาระที่ครบถ้วน สามารถจัดการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ไม่ก่อให้เกิดช่องว่างของกฎหมายที่รัฐหรือประชาชนถือโอกาสหลีกเลี่ยง หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามได้ ในการกำหนดกฎหมายที่เป็นนโยบายในการจัดการสิ่งแวดล้อม นอกจากจะกำหนดให้เป็นสิทธิของประชาชนที่จะพึงได้รับจากรัฐอย่างชัดเจนแล้ว หน้าที่ของรัฐที่พึงกระทำอันเนื่องมาจากสิทธิในสิ่งแวดล้อมของประชาชนก็จะต้องมีการบัญญัติไว้ให้ชัดเจนและเด่นชัด เช่นเดียวกันด้วย เพื่อให้รัฐดำเนินการโดยไม่มีโอกาสหลีกเลี่ยงหรือละเลยได้ ในการกำหนดหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแนวนโยบายนั้น จะต้องกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงาน ตามกฎหมายตลอดจนแนวทางการดำเนินการตามกฎหมายต้องสอดคล้องกับหลักการตามแนวนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกกฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ตลอดจนการตีความหรือ การปฏิบัติตามกฎหมาย จะต้องสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับที่กำหนดไว้ในนโยบาย โดยถือว่ากฎหมายอื่น ๆ เป็นเสมือนกฎหมายลำดับรองที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องจะขัดแย้งกับกฎหมายที่เป็นตัวกำหนดนโยบายไม่ได้

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรประสานงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมนอกจากจะมีกฎหมายที่กำหนดนโยบายชัดเจน และมีระบบแล้ว การกำหนดองค์กรผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบให้ปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน กฎหมายในลักษณะนี้จะเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจในการจัดตั้งองค์กรหลัก เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของการจัดการสิ่งแวดล้อม สำหรับในประเทศไทยรัฐบาลได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2518 เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2518 โดยกำหนดให้เป็นกฎหมายที่ใช้ในการจัดตั้งองค์กรและกำหนดให้เป็นองค์กรหลักในการรับผิดชอบต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยตรง ตลอดจนกำหนดภาระหน้าที่ขององค์กรดังกล่าว ที่จะต้องดำเนินการเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม กฎหมายฉบับนี้จึงถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการก่อตั้งองค์กรประสานงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม สำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือการกำหนดนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมโดยตรง การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลแห่งชาติ เพื่อการปฏิบัติการตามหน้าที่ดังกล่าว หน้าที่หลักคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะเป็นองค์กรกลาง คอยเสนอแนะ และให้ความเห็นตลอดจนการประสานงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามก็ดีพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมฯ ยังมีข้อบกพร่องอยู่ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

1. กำหนดให้รัฐมีการใช้วิธีการประสานงาน และการวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบเพื่อการแก้ไขและการจัดการในเรื่องสิ่งแวดล้อม มีการนำศาสตร์ในแขนงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้หรือกำหนดนโยบายร่วมกัน โดยมีสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงาน หรือ

ผู้เชี่ยวชาญในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การกำหนดมาตรการทางกฎหมายหรือนโยบายต่าง ๆ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และไม่กระจัดกระจายจนก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนและขัดแย้ง ในกฎหมายเรื่องเดียวกัน ดังเช่นกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปี 1969 มาตรา 102 (2) ดังนี้⁶

" (2) ให้หน่วยงานของรัฐบาลกลางทุกหน่วย

(ก) นำวิธีการทำงานระบบสานต่อเชื่อมโยง (systematic interdisciplinary approach) มาใช้เพื่อเป็นประกันว่าวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมได้ถูกนำมาใช้ร่วมกัน (intergrated use) ในการวางแผนและการตัดสินใจในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของมนุษย์

(ข) แยกแยะและพัฒนาวิธีและการทำงานโดยปรึกษาหารือกับสภาสิ่งแวดล้อมซึ่งจะจัดตั้งขึ้นตามหมวด 2 ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อประกันว่าส่งเสริมความสุขและสุนทรีย์ภาพของสิ่งแวดล้อมซึ่งปัจจุบันยังไม่เคยได้รับการประเมินค่าออกมานั้น จะมีน้ำหนักในการพิจารณาตัดสินใจ เช่นเดียวกับปัจจัยในทางเศรษฐกิจและวิศวกรรม

(ค) ข้อเสนอแนะหรือรายงานเพื่อการบัญญัติกฎหมายทุกเรื่อง และโครงการที่สำคัญของรัฐบาลกลางทุกโครงการซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของมนุษย์ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจักต้องเสนอแถลงการณารายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของโครงการนั้น
2. ผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หากมีการดำเนินงานตามโครงการ
3. โครงการเพื่อเลือกซึ่งอาจใช้แทนโครงการนั้นได้
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการนำเอาสิ่งแวดล้อมมาใช้ เพื่อประโยชน์เฉพาะท้องถิ่นในระยะสั้นกับการดำรงรักษาเพื่อประโยชน์ในระยะยาว
5. ทรัพยากรที่จะสูญเสียไป ไม่สามารถเอากลับคืนมาได้หากมีการดำเนินงานตามโครงการ

ก่อนที่จะลงมือทำแถลงการรายละเอียด เจ้าหน้าที่รัฐบาลจะต้องปรึกษาและรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานรัฐบาลที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีความเชี่ยวชาญในเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการนั้น เอกสารแถลงการ พร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลกลางมลรัฐ และท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาและความคมมาตรฐานสิ่งแวดล้อม จะต้องเสนอต่อประธานาธิบดี สภาสิ่งแวดล้อม และเปิดเผยต่อประชาชนตามที่ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายสหรัฐฯ (United States Cods) มาตรา 552 หมวด 5 ฯลฯ

(ง) ศึกษา พัฒนา และชี้แจงทางเลือกต่าง ๆ ของข้อเสนอนี้ในโครงการซึ่งเกิดปัญหาข้อขัดแย้งอันไม่อาจตกลงกันได้ ในเรื่องการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่"

ในรัฐบัญญัตินี้มีส่วนที่เหมือนกันกับพระราชบัญญัติรักษาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของไทยคือ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้องค์กรกลางศึกษาหรือประเมินผลโครงการหรือกิจการที่อาจเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมเมื่อมีการดำเนินการและทำรายงานสรุปผลประกอบการพิจารณาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

2. การกำหนดให้การตีความกฎหมายเฉพาะของกฎหมายต่าง ๆ (Sectorial Law) ที่เกี่ยวข้องกับจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ขององค์การระดับย่อยในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดไว้ และมีการปฏิบัติการต่อเนื่องอย่างเป็นระบบต่อจากกฎหมายที่กำหนดนโยบายในการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังที่กล่าวมาแล้ว ในส่วนของกฎหมายกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมว่าการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมจะต้องกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดีเพียงพอแก่การดำรงชีวิต และปลอดภัยแก่ชีวิต และสุขภาพอนามัย และรัฐต้องมีหน้าที่จะดำเนินการหรือออกมาตรการใด ๆ ให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว การกำหนดให้การตีความกฎหมายเฉพาะ เรื่องต้องสอดคล้องกับนโยบายสิ่งแวดล้อมจึงเป็นการกำหนดกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายกำหนดนโยบายในส่วนดังกล่าว และส่งผลให้การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอีกด้วยดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในรัฐบัญญัติปี 1969 มาตรา 101 (1)

" ให้การตีความและปฏิบัติตามนโยบาย ข้อบังคับ และกฎหมายทุกฉบับของสหรัฐอเมริกาเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติฉบับนี้ "

3. การกำหนดให้มีการทำรายงานประเมินผลภายหลังที่มีการกำหนดนโยบายและแนวทางในด้านสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติคือการขาดการติดตามประเมินผลในนโยบาย และแนวทางในด้านสิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม การประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการจัดการด้าน

สิ่งแวดล้อม เพราะจะเป็นตัวกำหนดผลการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหรือกำหนดนโยบายหรือแนวทางเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมต่อไปในลักษณะใด ดังนั้น ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมฯ จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนนโยบาย หรือแนวทางที่สำนักงานฯ เป็นผู้กำหนดทุกครั้ง โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามนโยบาย หรือแนวทางที่กำหนดไว้ ทำรายงานผลการปฏิบัติตามนโยบายเหล่านั้น และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเพื่อนำผลการปฏิบัติงานไปประเมินผลจากแผนนโยบายที่กำหนดไว้ และกำหนดนโยบายที่ควรดำเนินการต่อไป ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมจะต้องกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานและระยะเวลารายงานผลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย

ในส่วนขององค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบดูแล ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบโดยตรง ในปัญหาเฉพาะกรณี เพื่อกำหนดแผนงานและวิธีการในการแก้ไข ตลอดจนดูแล ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ ปรากฏมีข้อบกพร่องของกฎหมายอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นสถานะของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการของสำนักงานฯ ก็ตามซึ่งส่งผลให้การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพ รัฐจึงควรแก้ไขในส่วนนี้โดยการกำหนดสถานะของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้มีสถานะที่สามารถเสนอแนะความคิดเห็น ตลอดจนนโยบายต่างๆ ต่อนายกรัฐมนตรีได้โดยตรง เพื่อให้นายกรัฐมนตรีสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ และถือปฏิบัติตามนโยบาย นอกจากนี้แล้ว ยังต้องมีการกำหนดอำนาจ และหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมใหม่ให้เหมาะสม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเป็นองค์การกลางที่จะประสานงาน ตลอดจนกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานในแต่ละปี และให้รายงานสรุปผลถึงความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการนั้น ๆ เมื่อมีการกำหนดหน้าที่แล้ว กฎหมายต้องมีการให้อำนาจสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเพื่อการปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดด้วย ซึ่งในแนวทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหามลพิษ ในส่วนขององค์กรที่มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในบทที่ 4 ได้กล่าวถึงแนวทางที่ควรจะเป็นสำหรับกฎหมายในส่วนนี้ไว้ รัฐควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้มีสถานะตลอดจนอำนาจหน้าที่ตามแนวทางที่กำหนดไว้ต่อไป

2. กฎหมายลักษณะเฉพาะเรื่อง ในปัจจุบันกฎหมายเฉพาะเรื่องที่ใช้ในการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษมีอยู่มากมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 16 เป็นต้น แนวทางการแก้ไขปัญหาคือจะต้องจัดทำกฎหมายเฉพาะเรื่องให้มีจำนวนเพียงฉบับเดียวเท่านั้น โดยบัญญัติให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับกฎหมาย

ลักษณะพื้นฐานและสามารถสนองตอบนโยบายของการจัดการสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และมีการกำหนดเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน โดยที่เนื้อหาของกฎหมายจะต้องมีหลักการดังต่อไปนี้

2.1 กฎหมายที่ใช้เป็นตัวควบคุมไม่ให้มีการปล่อยมลพิษออกจากเครื่องยนต์ โดยกำหนดให้ผู้ผลิตเครื่องยนต์หรือผู้นำเข้ารถในประเทศไทย จะต้องยื่นแบบของรถและเครื่องยนต์เพื่อการตรวจสอบก่อนที่จะมีการผลิต และให้มีการนำรถและเครื่องยนต์ตัวอย่างมาให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตรวจสอบค่ามลพิษที่ปล่อยออกจากเครื่องยนต์ ไม่ว่าจะเป็นก๊าซพิษต่าง ๆ เช่น ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ตลอดจนผลเสียที่เกิดขึ้นจากเครื่องยนต์ ไม่ให้เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อผ่านการตรวจสอบแล้วผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องยนต์ดังกล่าวจึงจะสามารถที่จะผลิตหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายต่อไป นอกจากนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องมีการตรวจสอบยานพาหนะทุกคันก่อนที่จะมีการจดทะเบียนรถต่าง ๆ เหล่านี้ อันเป็นการควบคุมตรวจสอบหลังการผลิตยานพาหนะแล้ว

ในการกำหนดกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมนี้จำเป็นต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นผู้ชำนาญการเพื่อนำเอาหลักการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประสานกับศาสตร์ในทางสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และนำมากำหนดเป็นกฎหมายที่เหมาะสม วิทยาการสมัยใหม่ เช่น ให้มีการนำเครื่อง 12 วาล์วมาใช้ในรถยนต์ที่ใช้น้ำมันเบนซิน โดยมีหลักการพัฒนาเครื่องยนต์ใหม่พื้นที่ของวาล์วไอดีมากกว่าธรรมดา และการวางหัวเทียนให้อยู่กลางฝาสูบทำให้การเผาไหม้เป็นไปได้อย่างเร็วที่สุด และระยะเดินทางของการเผาไหม้สั้นที่สุด ทำให้เชื้อเพลิงที่ถูกป้อนเข้าไปถูกเผาไหม้หมดสิ้นมากกว่าเครื่องยนต์ชนิดมีวาล์ว วาล์วไอดีและไอดีเสียอย่างละตัวในระบบสูบเดียวกัน นอกจากนี้การที่มีวาล์วไอดี 2 วาล์วทำให้อัตราส่วนการไหลของไอดีทำได้เร็วขึ้น ทำให้ลดช่วงเวลาที่เกี่ยวกันอยู่ระหว่างการเปิดวาล์วไอดีในขณะที่กลวไอดีไม่ทันปิด โดยไม่ทำให้กำลังของเครื่องยนต์ลดลงเป็นการลดปริมาณไอเสียลงได้ ซึ่งปริมาณมลพิษทางอากาศและเสียงของเครื่องยนต์ลดลงตามไปด้วย⁷

การใช้ระบบหัวฉีดพร้อมระบบควบคุมในเครื่องยนต์เบนซิน เพื่อควบคุมปริมาณการป้อนเชื้อเพลิงให้เหมาะสม โดยมีระบบควบคุมเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน เช่น ระบบ L-JETRONIC ของ OPEL และ BMW และระบบกลไกจาก Mechanical injection pump ใน Mercedes ที่ระบบ L-JETRONIC มีลักษณะสาระสำคัญดังนี้⁸

7. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, รายงานอากาศเสียจากรถยนต์ใหม่ (กรุงเทพมหานคร: กองมาตรฐาน คุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2530) หน้า 10

8. Ibid., p. 12

1. ชุดควบคุมอิเล็กทรอนิกส์

ชุดควบคุมนี้จะรับข้อมูลจากหน่วยต่างๆ เช่น ปริมาณการไหลของอากาศ และอุณหภูมิของอากาศ

2. มิเตอร์วัดปริมาณการไหลของอากาศ จะมีลักษณะเป็นแผ่นโลหะ โยกไปตามจังหวะของการดูดอากาศ การโยกของแผ่นดังกล่าวจะทำให้เกิดสัญญาณส่งไปยังชุดควบคุม

ปั๊มไฟฟ้าจะดูดเชื้อเพลิงออกจากถัง และส่งออกด้วยแรงดันผ่านกรองเชื้อเพลิง มีอุปกรณ์ปรับความดันให้เหมาะสมกับการทำงานของเครื่องยนต์ สัญญาณจากชุดควบคุมจะเป็นตัวกำหนดระยะเวลาการเปิดของหัวฉีด เชื้อเพลิงจะถูกฉีดเป็นจังหวะสัมพันธ์กับวงจรของการเผาไหม้ในสูบแต่ละสูบ

3. อุปกรณ์ช่วยในการสตาร์ทขณะเครื่องยนต์เย็น และขณะอุ่นเครื่อง อุปกรณ์พวกนี้จะมีการเพิ่มเสริมขึ้นในขณะที่เครื่องยนต์เย็นให้สตาร์ทติดได้ง่าย เช่น หัวฉีดช่วยสตาร์ท

4. สวิตช์ลิมิตมิเตอร์ จะทำหน้าที่ปรับปริมาณเชื้อเพลิงให้พอดีกับความต้องการของเครื่องยนต์ ในขณะที่เดินเบาและขณะใช้กำลังเต็มที่ ในขณะที่ใช้กำลังเต็มที่หัวฉีดจะใช้เวลาเปิดนานที่สุด และขณะเมื่อออกคันเร่งในขณะที่เร่งด้วยความเร็วหัวฉีดจะปิดเพื่อตัดการฉีดเชื้อเพลิง และจะเปิดอีกครั้งเมื่อเหยียบคันเร่ง

อุปกรณ์พวกนี้ทำขึ้นเพื่อจะจัดให้อากาศ และเชื้อเพลิงมีส่วนผสมอย่างเหมาะสมในทุกสภาพของการขับทั้งสิ้น ซึ่งผลที่ตามมาคือจะทำให้มีการใช้เชื้อเพลิงอย่างมีประสิทธิภาพ การเผาไหม้สมบูรณ์จึงระบายมลพิษออกมาน้อยลง

สำหรับเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันเบนซินเป็นเชื้อเพลิงใน 2-3 ปีที่ผ่านมาได้มีการนำเครื่องยนต์ระบบ DIRECT INJECTION เข้ามาในประเทศไทย ซึ่งเครื่องยนต์ในระบบนี้จะมีควันดำออกมาสูงกว่าเครื่องยนต์ที่เป็น INDIRECT INJECTION ในขนาดที่เท่ากันและมีการปรับแต่งเท่ากัน การตรวจสอบเครื่องยนต์เพื่อผลิตและจำหน่ายจึงไม่ควรให้มีเครื่องยนต์ในลักษณะนี้เกิดขึ้น และสำหรับกรณีของควันทรงยนต์ปัจจุบันมีการนำระบบ CDI ทำให้การจุดระเบิดเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและง่าย ส่งผลให้ระบบการเผาไหม้ทำงานได้ดีขึ้น แต่ก็ยังไม่จัดว่ามีการลดมลพิษอย่างสมบูรณ์เท่าที่ควร ต้องมีการพิจารณาต่อไป

ในส่วนของมลพิษทางเสียงก็เช่นเดียวกัน รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายควบคุม ไม่มีการปล่อยเสียงที่มีความดังเกินขนาดจนก่อให้เกิดภาวะมลพิษทางเสียงได้ โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบค่ามลพิษทางเสียง จากแบบโครงสร้างของรถยนต์ตลอดจนเครื่องยนต์ตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบ เช่นเดียวกับการทดสอบค่ามลพิษ

ทางอากาศดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การตรวจสอบค่ามลพิษทางเสียงนี้ สามารถแยกตรวจสอบได้ทั้งในลักษณะเฉพาะจุดและในลักษณะส่วนรวม ซึ่งในลักษณะเฉพาะจุดจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบที่บริเวณเครื่องยนต์และท่อไอเสีย ว่ามีการปล่อยค่ามลพิษทางเสียงเกินเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดหรือไม่ สำหรับค่ามลพิษทางเสียงโดยส่วนรวมรัฐต้องจัดให้มีการตรวจสอบค่ามลพิษที่ออกมาจากรถยนต์และปล่อยสู่ภาวะแวดล้อมทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นค่ามลพิษทางเสียงจากเครื่องยนต์ ท่อไอเสีย ตลอดจนการเสียดสีของอุปกรณ์ของรถยนต์เมื่อรวมกันแล้วจะต้องมีค่าไม่เกินเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เพราะในบางครั้งค่ามลพิษที่ปล่อยออกมาในแต่ละจุด ไม่เกินเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดแต่เมื่อนำมารวมกันแล้วจะมีค่าสูงเกินกว่าที่กำหนดไว้จนเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ นอกจากนั้นแล้วการทดสอบน้ำหนักบรรทุกของรถแต่ละคันที่มีผลต่อการสั่นสะเทือนจนก่อให้เกิดภาวะมลพิษทางเสียงก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องจัดให้มีการทดสอบด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรถบรรทุกที่ต้องมีการบรรทุกน้ำหนักอยู่เป็นประจำจะต้องมีการตรวจสอบและกำหนดน้ำหนักที่สามารถบรรทุกได้ โดยไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงด้วย มิใช่คำนึงถึงสภาวะการรับน้ำหนักของโครงสร้างรถแต่เพียงอย่างเดียว

2.2 กำหนดให้รถที่จะนำมาใช้ในการจดทะเบียนเพื่อใช้ในทาง จะต้องมีการตรวจสอบเครื่องยนต์ที่ได้รับอนุญาตให้มีการผลิตเพื่อจำหน่ายหรือมีการนำเข้าเพื่อจำหน่ายตามข้อ 1.1 เท่านั้น เพื่อให้รถที่จะนำมาใช้ในทางมีเครื่องยนต์ที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ เนื่องจากเครื่องยนต์ดังกล่าวได้ผ่านการทดสอบในโครงสร้างและระบบการทำงานจากผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานรัฐบาลแล้ว นอกจากนี้แล้วรถที่จะนำมาจดทะเบียนจะต้องผ่านการตรวจสอบถึงสภาพโครงสร้างและระบบการทำงานของเครื่องยนต์ว่าตรงตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือไม่ มีการปล่อยมลพิษออกมาจากเครื่องยนต์หรือไม่ ถ้าวรถที่นำมาจดทะเบียนมีลักษณะไม่ตรงตามที่ได้รับอนุญาต หรือมีการปล่อยมลพิษก็จะไม่อนุญาตให้มีการจดทะเบียนเพื่อใช้ในทางสำหรับรถคันนั้น โดยการตรวจสอบค่ามลพิษจะต้องมีการตรวจสอบทั้งค่ามลพิษทางอากาศและเสียงควบคู่กันไป

2.3 กำหนดห้ามจำหน่ายรถที่เครื่องยนต์ไม่ได้รับอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าตามข้อ 2.1 ผลิตหรือจำหน่ายรถที่มีเครื่องยนต์ไม่ถูกต้องตามแบบโครงสร้างและระบบการทำงานที่ได้รับอนุญาตตามข้อ 2.1 โดยบทบัญญัตินี้จะมีผลควบคุมผู้ผลิตและผู้จำหน่ายยานพาหนะ ไม่ให้มีการผลิตหรือจำหน่ายรถที่ก่อให้เกิดมลพิษ เป็นการควบคุมต้นเหตุของการเกิดมลพิษจากยานพาหนะโดยตรง ซึ่งจะได้ผลดีกว่าการแก้ไขปัญหาลูกหลานจากที่มีภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษหรือมีมลพิษเกิดขึ้นแล้ว

2.4 กำหนดห้ามใช้รถที่มีเครื่องยนต์ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ผลิตตามข้อ 1.1 รถที่มีเครื่องยนต์ไม่ถูกต้องตามแบบโครงสร้างและระบบการทำงานที่ได้รับอนุญาตตามข้อ 1.1 รถที่ไม่ผ่านการตรวจสอบเพื่อนำมาจดทะเบียนตาม ข้อ 2.2 และรถที่มีการดัดแปลงเครื่องยนต์ให้ผิดไปจากตอนที่จดทะเบียนเพื่อเป็นการควบคุม ไม่ให้มีการใช้รถที่ก่อให้เกิดมลพิษจากยานพาหนะทางบก เป็นการแก้ไขปัญหาคือเนื่องจากการกำหนดลักษณะของเครื่องยนต์ต้องผ่านการอนุญาต เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างของกฎหมายที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากยานพาหนะ

2.5 กำหนดให้มีการติดตั้ง CATALYTIC CONVERTER ในรถยนต์ใหม่ทุกคัน และรถยนต์เก่าที่มีบ่าวาล์วซึ่งที่สามารถใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วได้ เพื่อเป็นการลดระดับของไนโตรเจนออกไซด์ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซไฮโดรคาร์บอน เนื่องจาก CATALYTIC CONVERTER สามารถกรองก๊าซทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว ไม่ให้มีการปล่อยออกมาจากรยนต์สู่บรรยากาศได้ สาเหตุที่ต้องกำหนดให้รถเก่าต้องเป็นรถที่มีบ่าวาล์วซึ่งที่สามารถใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วได้ เนื่องจากระบบการทำงานของ CATALYTIC CONVERTER หากมีสารตะกั่วเจือปนออกมาจากการระเหยไอเสียของเครื่องยนต์จะก่อให้เกิดการอุดตันในตัวเครื่องทันทีโดยไม่สามารถใช้งานได้อีกต่อไป และในกรณีของ CATALYTIC CONVERTER ก็สามารถกรองสารพิษได้เพียง 3 ตัว คือ คาร์บอนไดออกไซด์ ไฮโดรคาร์บอน และ ไนโตรเจนออกไซด์ เท่านั้น สำหรับในส่วนของฝุ่นละอองซึ่งเป็นปัญหาส่วนใหญ่ของมลพิษจากยานพาหนะจะไม่ได้รับการแก้ไขแต่ประการใด

2.6 กำหนดห้ามใช้รถที่มีฝุ่น คิวน์ ก๊าซ ละอองเคมี หรือเสียงเกินเกณฑ์ทางราชการกำหนดเป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการแก้ไขปัญหามลพิษ ตามปกติกฎหมายที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีและแก้ไขปัญหานั้นได้สำเร็จลุล่วง มีเพียงกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมไม่ก่อให้เกิดมลพิษเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอแล้ว ซึ่งหมายถึงว่าการกำหนดให้รถที่มีเครื่องยนต์ไม่ก่อให้เกิดมลพิษถึงจะนำมาใช้ได้นั้นเอง แต่สำหรับในประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ความรับผิดชอบของประชาชน หรือสังคมยังอยู่ในระดับต่ำ มักมีการดัดแปลงแก้ไขเครื่องยนต์อยู่เสมอจึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อใช้ติดตาม จับกุมผู้กระทำความผิดที่ปล่อยสารพิษสู่บรรยากาศอันเป็นวิธีการแก้ไขในปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วสำหรับมาตรการในชั้นของความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งสำหรับรถยนต์ได้จดทะเบียนหรือมีอยู่ก่อนการออกกฎหมายควบคุม ไม่ก่อให้เกิดมลพิษหรือการขนถ่ายมลพิษ เครื่องยนต์ซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดช่องว่างของกฎหมายที่ประชาชนอาจหลีกเลี่ยงได้

ในกรณีที่มีการตรวจพบรถที่ก่อให้เกิดฝุ่น คิวน์ ก๊าซ ละอองเคมี หรือเสียง ให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่งห้ามใช้รถคันดังกล่าว เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีการซ่อมแซมแก้ไขแล้ว เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีการปล่อยสารพิษในบรรยากาศเป็นการระงับที่ต้นเหตุของมลพิษ พร้อมทั้งสั่งการให้ไปดำเนินการหาสาเหตุและแก้ไขเสีย โดยเจ้าหน้าที่จะต้องทำเครื่องหมายบนรถคันดังกล่าวอย่างชัดเจน เพื่อแสดงว่าได้ถูกคำสั่งระงับใช้รถเป็นการชั่วคราวแล้ว และห้ามใช้รถคันดังกล่าวจนกว่าจะมีการแก้ไข และได้ลบเครื่องหมายห้ามใช้แล้ว โดยก่อนที่จะมีการลบเครื่องหมายห้ามใช้และมีคำสั่งให้ใช้รถคันดังกล่าวได้ รถคันดังกล่าวต้องผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเสียก่อน

2.7 กำหนดให้มีการตรวจสอบสภาพรถยนต์เป็นประจำทุกปีในช่วงที่จะต้องเสียภาษีประจำปี โดยให้ ผู้ประสงค์จะเสียภาษีประจำปีต้องนำรถมาตรวจสอบ เพื่อทดสอบว่ารถคันดังกล่าวมีการปล่อยสารพิษหรือเสียงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่ทางราชการกำหนดหรือไม่ให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง

หรือไม่ ก่อนที่จะมีการอนุญาตให้เสียภาษีประจำปี ในกรณีที่พบว่ารถที่มาตรวจสภาพมีการปล่อยสารพิษ หรือเสียงเกินเกณฑ์ทางราชการกำหนด ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งการให้เจ้าของรถนำรถคันดังกล่าว ไปซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยตามปกติเสียก่อนและเมื่อมีการตรวจสภาพเรียบร้อยแล้วจึงอนุญาต ให้มีการเสียภาษีประจำปีได้ เป็นการควบคุมและแก้ไขปัญหาย่างหนึ่งและยังเป็นการกระตุ้นเตือนปลูกฝังให้ประชาชนหมั่นดูแลรักษา เอาใจใส่เครื่องยนต์ให้สภาพดีอยู่เสมอ

2.8 กำหนดห้ามเจ้าของรถตัดแปลงแก้ไขเครื่องยนต์หรือส่วนประกอบสำคัญของรถนอกเหนือไปจากที่จดทะเบียนหรือผ่านการตรวจสอบแล้ว อันเป็นผลให้มีการก่อให้เกิดมลพิษหรือเป็นอุปสรรคต่อการตรวจสอบหรือบังคับใช้กฎหมายซึ่งในปัจจุบันการแก้ไขตัดแปลงเครื่องยนต์ภายหลังจากที่มีการตรวจสภาพหลังจดทะเบียนมีเป็นจำนวนมาก และพบมากในรถบรรทุกสิ่งของและคนโดยสาร โดยพบได้ในกรณีการติดตั้งปรับแต่งน้ำมันเพื่อมีการแก้ไขได้ง่าย หรือการติดตั้งบานพับที่บริเวณที่เหยียบคันเร่งส่งผลให้การตรวจวัดได้สามารถกระทำได้อย่างถูกต้องและเต็มที่ หรือในกรณีการเจาะท่อไอเสียให้เสียงและควันระบายออกมาระหว่างทางก่อนที่จะถึงบริเวณตรวจวัด และให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของรถดำเนินการแก้ไขได้

ในกรณีของมลพิษทางเสียงเราพบว่ารถจักรยานยนต์มีการตัดแปลงท่อไอเสียโดยการถอดเครื่องกรองเสียงออก โดยมีความเชื่อว่าสามารถทำให้รถวิ่งได้เร็วขึ้นกว่าเดิม แต่เสียงที่ระบายออกมานั้นจะมีค่าสูงมากจนก่อให้เกิดภาวะมลพิษทางเสียงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์อย่างเฉียบพลัน จึงควรกำหนดห้ามไม่ให้มีการตัดแปลงท่อไอเสียรถจักรยานยนต์อันเป็นการก่อให้เกิดมลพิษทางเสียง หรือมีการกระทำใดๆ อันเป็นการตัดแปลงแก้ไขให้ผิดแปลกไปจากเดิมส่งผลให้รถมีการปล่อยเสียงออกมาเกินเกณฑ์ทางราชการกำหนด และให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งการให้เจ้าของรถนำรถเข้ามารับการตรวจสอบ ในกรณีที่พบเหตุสงสัยหรือเชื่อว่าการปล่อยเสียงอันก่อให้เกิดมลพิษ นอกจากนี้ยังมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการแก้ไข ในกรณีที่ตรวจสอบแล้วพบว่ามีการปล่อยเสียงเกินเกณฑ์ทางราชการกำหนด

2.9 กำหนดมาตรฐานควบคุมผลิตภัณฑ์ ท่อไอเสียรถยนต์ เพื่อเป็นการลดมลพิษทางเสียงลง โดยกำหนดลักษณะท่อไอเสียที่เหมาะสมต่อการควบคุมระดับเสียงหรือลดระดับเสียงให้ลดน้อยลงได้ ในการกำหนดผลิตภัณฑ์มาตรฐานท่อไอเสียนี้ควรกระทำในลักษณะการยื่นเสนอแบบเพื่อขอรับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายต่อไป การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ท่อไอเสียในลักษณะนี้ จะมีหลักการคล้ายกับการกำหนดกฎหมายควบคุมเครื่องยนต์ในข้อ 2.1 สิ่งสำคัญในการตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ท่อไอเสีย นอกจากวัสดุอุปกรณ์และลักษณะการทำงานของท่อไอเสียแล้ว ค่าของระดับเสียงที่ยินยอมให้ออกมาได้ยังมีผลสำคัญต่อการควบคุมและแก้ไขปัญหาพิษ ค่าของระดับเสียงที่ตรวจสอบจะต้องมีความสัมพันธ์กับค่ามาตรฐาน คุณภาพของเสียงในบรรยากาศ และค่ามาตรฐานที่ยินยอมให้ปล่อยสู่

บรรยากาศได้ ในปัจจุบันเราพบว่ากฎหมายที่กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ท่อไอเสียนยนต์กับกฎหมายที่กำหนดค่ามาตรฐานที่ยินยอมให้ปล่อยสับรรยากาศได้ขัดแย้งกันอยู่เนื่องจากกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ได้กำหนดค่าของการทดสอบเสียงที่ยินยอมให้ปล่อยสับรรยากาศได้ไม่เกิน 100 เดซิเบล แต่ระดับเสียงที่ยินยอมให้ปล่อยสับรรยากาศได้ของค่ามาตรฐานความยินยอมที่ใช้ในการตรวจจับคือมีระดับไม่เกิน 85 เดซิเบล เอ ดังนั้น จึงควรแก้ไขค่าระดับเสียงที่ยินยอมให้ออกมาได้ของกฎหมายทั้ง 2 ฉบับให้มีระดับที่เท่ากันด้วย

กรณีกฎหมายเฉพาะเรื่องที่ใช้ในการควบคุมและแก้ไขมลพิษจากยานพาหนะพบว่ามีกฎหมายเป็นจำนวนถึง 4 ฉบับด้วยกัน คือ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 16 ซึ่งในแต่ละฉบับจะมีเนื้อหาในแต่ละส่วนที่ใช้สำหรับแก้ปัญหาทั้งสิ้น ส่งผลให้กฎหมายที่ใช้บังคับในเรื่องเดียวกัน มีอยู่อย่างมากมายหลายฉบับแตกต่างกันไป ตลอดจนองค์การผู้มีส่วนอำนาจมักปรากฏอย่างหลากหลายตามแต่จะระบุไว้ ส่งผลให้การบังคับใช้ในทางปฏิบัติเป็นไปอย่างขาดระบบและไร้ประสิทธิภาพ การนำแนวทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหามลพิษจากบทที่ 4 มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติได้นั้น จะต้องมีการจัดระบบกฎหมายเฉพาะเรื่องให้เป็นเอกภาพเสียก่อน กล่าวคือ ต้องจัดให้มีกฎหมายเฉพาะเรื่องที่ใช้ในการแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะเพียงฉบับเดียว รัฐต้องยกเลิกกฎหมายเฉพาะเรื่องที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายเสีย แล้วนำไปจัดระเบียบไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งหมายถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์โดยตรง ในปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์โดยตรงมีอยู่ 2 ฉบับคือ พระราชบัญญัติรถยนต์ และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก แต่เนื่องจากกฎหมายทั้ง 2 ฉบับมีการบังคับใช้กับรถยนต์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้น รัฐควรมีการนำกฎหมายทั้ง 2 ฉบับมารวมเข้าด้วยกัน เพื่อให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์มีเพียงฉบับเดียว และเป็นระบบมีเอกภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อกฎหมายเกี่ยวข้องกับรถยนต์ได้ถูกจัดการอย่างเป็นระบบและมีเอกภาพแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการนำแนวทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากยานพาหนะทางบก มาใส่ไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์ที่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบแล้ว การแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะทางบกจะได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องและจริงจัง

3. มาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการสนับสนุน เป็นกลไกอย่างหนึ่งที่ทำให้บทบัญญัติในกฎหมายดำเนินได้อย่างสัมฤทธิ์ผลตรงตามวัตถุประสงค์ทางไว้ โดยมีมาตรการดังนี้

3.1 มาตรการในการป้องกัน (PREVENTIVE IMPEMENATION) มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมนั้น ถือว่าเป็นปรัชญาที่สำคัญในการนำมากำหนดแนวทางของกฎหมายสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี โดยมีวิธีการดังนี้

1. กำหนดกฎหมายคุณภาพอากาศและเสียงในบรรยากาศเพื่อเป็นแนวทางในการ

กำหนดค่ามาตรฐานที่สามารถปลดปล่อยได้ (EMISSION STANDARD) ต่อไป กฎหมายที่กำหนดคุณภาพอากาศและเสียงจะกำหนดปริมาณสารต่าง ๆ ที่มีได้ในบรรยากาศ โดยไม่เป็นอัตราต่อสภาพอนามัยของประชาชนหรือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศเป็นเพียงหลักเกณฑ์ทางวิชาการที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมไม่สามารถบังคับให้หน่วยงานนั้นปฏิบัติตามหรือใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ จึงต้องมีการยกฐานะของค่ามาตรฐานคุณภาพออกมาเป็นกฎหมายที่ให้หน่วยงานอื่น ๆ ต้องถือปฏิบัติตาม และมีหน้าที่ต้องนำค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศและเสียงไปใช้เป็นหลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติในการออกกฎหมายหรือปฏิบัติการอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศ และเสียง การตีความ การออกกฎหมายหรือการปฏิบัติตามกฎหมายต้องไม่ขัดหรือแย้งกับค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศและเสียงโดยเด็ดขาด

ในต่างประเทศที่ประสบผลสำเร็จ ในการควบคุมและคุณภาพสิ่งแวดล้อม มักจะมีกฎหมายที่กำหนดคุณภาพอากาศในบรรยากาศไว้ เช่น ในประเทศสิงคโปร์ ออสเตรเลียสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เป็นต้น ในการออกกฎหมายหรือปฏิบัติการตามกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เหล่านี้จึงมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศเสมอ ผลที่ได้รับมักจะประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหามลพิษที่วางไว้

ในด้านของมลพิษทางเสียง ในปัจจุบันไม่มีการกำหนดค่ามาตรฐานระดับเสียงในบรรยากาศไว้แต่ประการใด จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายกำหนดมาตรฐานระดับเสียงในบรรยากาศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดค่ามาตรฐานที่สามารถปลดปล่อยได้ของเสียงจากรถยนต์ (MOTOR VEHICLE NOISE STANDARDS) ซึ่งในปัจจุบันได้มีการกำหนดค่ามาตรฐานที่สามารถปลดปล่อยเสียงออกจากรถยนต์แล้ว และในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ตลอดจนการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับค่ามาตรฐานระดับเสียงในบรรยากาศที่ได้กำหนดไว้เป็นกฎหมายแล้ว

2. กำหนดมาตรฐานมลพิษที่สามารถปลดปล่อยได้ (EMISSION STANDARD) เป็นค่ามาตรฐานที่กำหนดชนิดและปริมาณของสารพิษในแต่ละประเภทที่ยินยอมให้ปล่อยสู่บรรยากาศได้ ในประเทศไทยกฎหมายที่กำหนดค่ามาตรฐานในลักษณะนี้ได้แก่ ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน เรื่องกำหนดวิธีการวัดไอเสียจากท่อไอเสียของรถยนต์ต่อมาได้มีประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่องกำหนดเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบค่าควันดำและค่าก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ที่ออกจากท่อไอเสียของรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ดังกล่าวเพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบกยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ และกรมตำรวจได้ออกประกาศเจ้าพนักงานจราจรที่วราชอาณาจักร เรื่องกำหนดเครื่องวัดและลักษณะควันที่เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสียอนามัยแก่ประชาชนและเครื่องวัดเสียงและระดับเสียงอันเป็นการเค็ดรื้อนราคาญแก่ประชาชนของรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่นำมาใช้ในทาง เพื่อแก้ไขประกาศเจ้าพนักงานจราจรที่ค้อยู่เดิมซึ่งขัดแย้งกับประเทศ

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ดังกล่าวและให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ในต่างประเทศเกือบทุกประเทศที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และเคยประสบปัญหา ด้านสภาวะแวดล้อมจะมีการกำหนดค่ามาตรฐานมลพิษที่ยินยอมให้ระบายออกมาจากรถยนต์ได้ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ ออสเตรีย ออสเตรเลีย ฮังการี สิงคโปร์ ประเทศในกลุ่ม เศรษฐกิจยุโรป (EEC) เป็นต้น โดยประเทศต่าง ๆ เหล่านี้จะกำหนดค่ามาตรฐานมลพิษที่ยินยอมให้ ระบายออกมาจากรถยนต์ได้ในสัดส่วนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศ ดังนั้นสิ่งที่ประเทศไทยควรจะต้องปรับปรุงต่อไปสำหรับค่ามาตรฐานมลพิษที่สามารถปลดปล่อยได้ คือ ต้อง กำหนดค่ามาตรฐานดังกล่าวให้เหมาะสม และสอดคล้องกับค่ามาตรฐานคุณภาพในบรรยากาศที่กำหนดไว้ และการกำหนดค่ามาตรฐานที่สามารถปลดปล่อยได้จะต้องกำหนดเป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องหรือต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากยานพาหนะต้องถือเป็นหลักเกณฑ์สำคัญ ในการ ปฏิบัติการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

3.2 มาตรการในการบังคับให้ปฏิบัติ (ENFORCEMENT IMPLEMENTATION) เป็นมาตรการ ที่ช่วยสนับสนุนให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย โดยกำหนดเป็นมาตรการดังนี้

1. กำหนดโทษในทางอาญา เพื่อให้การบังคับการตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมเป็นไปโดยบรรลุ ผล จำเป็นต้องกำหนดโทษทางอาญาไว้สำหรับลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ เกิดความเกรงกลัว หรือหลายจำ ไม่กล้าที่จะฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้ บทลงโทษใน กฎหมายสิ่งแวดล้อมมักจะมีโทษปรับ เนื่องจากความผิดยังมีได้ เป็นความผิดที่ร้ายแรงมากนัก ถ้าหากเปรียบ เทียบกับความผิดในลักษณะอื่น ในกฎหมายอาญา สำหรับอัตราค่าปรับมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะความผิด ว่าส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด และกฎหมายที่กระทำผิดฝ่าฝืนนั้น เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ใน การควบคุมมลพิษหรือไม่ หากเป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักหรือมีผลกระทบต่อมลพิษ โดยตรงคิดจากค่าปรับที่เป็นบท ลงโทษย่อมต้องมีจำนวนสูงตามความเหมาะสม บทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง กับมลพิษจากยานพาหนะ ได้แก่ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดห้ามจำหน่าย เครื่องยนต์ที่ไม่ ได้รับอนุญาต หรือการห้ามใช้รถที่มีฝุ่น คาร์บอน ก๊าซ ละออง เคมี่ เกินเกณฑ์ทางราชการกำหนด เป็นต้น นอกจากนี้การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้ก็มีบทลงโทษได้ เช่น การไม่ติดตั้ง CATALYTIC CONVERTER การไม่ตรวจสอบสภาพรถประจำปี เป็นต้น การกำหนดบทลงโทษจะต้องกำหนดให้ครบถ้วน หลุดฐาน ความผิดของกฎหมายและจะต้องต่อเนื่องสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบด้วย นอกจากนี้ แล้วยังต้องปรากฏใหม่ ให้มีบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออก โดยกฎหมายอื่น ๆ ด้วย

2. กำหนดองค์ความรู้มีอำนาจในการปฏิบัติตาม เป็นกฎหมายที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการบังคับ ใช้กฎหมายให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย กฎหมายกำหนดองค์ความรู้ใช้อำนาจจะกำหนดให้องค์กรใดองค์-

กรณีที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจติดตาม จับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายได้ กฎหมายที่ไม่มืองค์กร เจ้าหน้าที่จะควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายประชาชนมักจะ ไม่ปฏิบัติตาม โดยถือว่าถึงแม้จะมีการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายก็จะ ไม่ถูกลงโทษ ดังเช่นปรากฏในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ที่ไม่มีกฎหมายกำหนดต่อองค์กรผู้มีอำนาจในการควบคุมดูแล ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย อำนาจในการติดตาม จับกุม จึงตกอยู่กับเจ้าพนักงานจราจรโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ไม่ใช้กฎหมายที่อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานจราจรโดยตรง จึงขาดการควบคุมติดตามการปฏิบัติตามกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เจ้าพนักงานจราจรมักจะมีการติดตามจับกุมตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีอำนาจโดยตรงมากกว่า ดังนั้นถึงแม้กฎหมายที่ใช้ในการจัดการมลพิษจะสมบูรณ์และมีเนื้อหาครอบคลุมเหมาะสมแก่การควบคุมและแก้ไขปัญหามากเพียงใดก็ตาม หากขาดองค์กรเจ้าหน้าที่คอยติดตามดูแล ควบคุม กำกับ การให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎหมายนั้นก็ไม่สามารถนำมาใช้ในทางปฏิบัติได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้

ในการปฏิบัติภารกิจของรัฐที่จะพยายามควบคุมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไว้ให้ดีที่สุด จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลในหลายกลุ่ม หลายอาชีพ ที่มีความรู้ และประสบการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งรัฐบาลในฐานะผู้บริหารประเทศต้องแสดงบทบาทและหน้าที่สำคัญเหล่านี้ โดยเป็นผู้ให้การควบคุมและรักษาคุณภาพแวดล้อมตลอดจนเป็นผู้ประสานประโยชน์ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนและภาคเอกชนต่อภาคเอกชนด้วยตนเอง เช่น การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมมาใช้บังคับ หรือการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ รัฐในฐานะผู้มีหน้าที่จัดหาหรือกระทำการใด ๆ เพื่อให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตที่ดีภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ จะต้องกระทำการทวิทางที่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงมากที่สุด โดยรัฐจะต้องนำเอาหลักการในเรื่องทฤษฎีการใช้อำนาจรัฐตามที่กล่าวมาแล้ว ในบทที่ 2 เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปแทรกแซงการประกอบกิจการของเอกชนที่มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมหรือเข้าไปกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีการ เพื่อให้เอกชนถือปฏิบัติตามโดยการเข้าแทรกแซงของรัฐต่าง ๆ เหล่านี้ จะต้องคำนึงถึงประโยชน์มหาศาลเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมาย กฎกระทรวงระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนสาธารณะ แต่การใช้อำนาจของรัฐจะต้องมีการควบคุมดูแลให้อยู่ภายในขอบของกฎหมายที่ถูกต้อง และเหมาะสมมากที่สุด และจะต้องไม่เกิดการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือการบิดเบือนอำนาจชน

ในการแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะทางบก การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเพียงการนำเอาหลักเกณฑ์ทางวิชาการ ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในปัจจุบัน ตลอดจนทฤษฎีและแนวความคิดต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้และผสมผสานกัน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางที่ใช้ในการแก้ไขปัญหานี้

เหมาะสม และควรจะเป็นไปได้ในอนาคตเท่านั้น สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะทางบก จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่มีอยู่ได้หรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการนำเอาแนวทางเหล่านี้ไปทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังมากน้อยหรือไม่ เพียงใด ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการในฐานะผู้บริหารประเทศซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ นับตั้งแต่การออกกฎหมายที่ใช้บังคับอย่างเหมาะสม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนการส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชน เพื่อขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะ โดยรัฐจะต้องเป็นผู้เริ่มดำเนินการ ตลอดจนมีการประสานงานในการแก้ไขปัญหามาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เราจะเห็นได้ว่าแนวทางกฎหมายที่ใช้ในการแก้ไขปัญหามลพิษนั้น นอกจากจะมีกฎหมายหลักที่เป็นตัวกำหนดนโยบายและกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก้ไขเฉพาะเรื่องแล้ว แนวทางกฎหมายยังต้องประกอบด้วยกฎหมายที่ช่วยให้มีการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายหรือที่เรียกว่าแนวทางในการบังคับใช้กฎหมาย และแนวทางในการบริหารกฎหมายประกอบกันไป โดยแนวทางทั้งสองนี้จะทำหน้าที่เสริมและทำการสนับสนุนกฎหมายหลัก หรือแนวทางในทางกฎหมายซึ่งประกอบด้วยกฎหมายขั้นพื้นฐานและกฎหมายเฉพาะเรื่อง ให้มีการบังคับใช้อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพโดยที่แนวทางกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องสอดคล้องประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยตัวของมันเอง และจะต้องประกอบด้วยหลักการหรือแนวความคิดที่สอดคล้องกับทฤษฎีทางกฎหมายที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาลักษณะแวดล้อม ที่ใช้อยู่ทั่วไป ในนานาอารยประเทศ ซึ่งได้มีการปรับปรุงและแก้ไขให้สอดคล้องกับประเทศไทยแล้ว

อย่างไรก็ดีแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะนั้น เป็นเพียงหลักการและแนวทางโดยทั่วไปเท่านั้น สำหรับเนื้อหาหรือรายละเอียดในแต่ละส่วนนั้น รัฐต้องมีการกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ตลอดจน เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแนวทางที่กำหนดขึ้นเป็นเพียงแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ในปัจจุบันเท่านั้นหากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต รัฐจำเป็นต้องเร่งหามาตรการที่เหมาะสมเพื่อกำหนดเป็นกฎหมายให้บังคับต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย